

Åttonde roten, tomt 54

Kvarteret Strykjärnet

Tjugonde roten 1637–57

Kronhusgatans norra sida

Elfte roten 1657–70

öster om östra hamnen nära vallen

Lars Olufsson snickare R20 8.54

1650–51, 1652–53: 2 mtl, 1653–54: 2 mtl, 1656:-18, 1657v: -9, (XI), 1657h: 16 1658–63: 1, 1665:-66: 1 mtl, 1667: 8.54

Gustavi tomtöreslängd 1670–75, 1 tomt, änkan 1676–8: 1½ tomt, M1676: 1 tomt

Lars snickare begravdes 22.6.1670. *Ingeborg Lars Olofsson snickares* vände sig den 13.8.1662 vid kämnärsrätten mot *Elin Tores*, som skulle ha slagit henne blå och blodig med en vattenspann. – Här omtalas

Anders Andersson båtsman 1667

Troligen i samband med arvdelening övertogs *halva* tomten av

Bengt Rasmusson lådmakare

Gustavi och Mantal: Bengt Hjulmakare 1678–81 1/2

Bengt Rasmusson hade den 4.7.1672 första gången uppbjudit *Olof Trosts* gård. Möjligen i samband med omgifte övertog han hälften av Lars Olofsson snickares gård. Andra halvan övertog han före 1696, då han antecknas för en hel tomt. Enligt bouppteckningen efter Bengt Rasmusson 1707 (1707:424) hade han i sitt första äktenskap barnen *Assmund Bengtsson*, vilken tjänade armén i Kurland, och *Annika Bengtsdotter*. I det senare äktenskapet med *Rebecka Komming* (dotter till ingenjör Erik Komming, se 9.46) hade han barnen *Erik, Abraham och Brita*. Åtminstone Brita kallade sig Komming enligt upphandlingslängden 1717. Hustruns bror *Johan Komming* hade icke varit hemma i Sverige på 38 år.

Hos Bengt Lådmakares änka bodde 1715 *Jonas Stockenstedt* och *Per Hindriksson däledragare*. Då värderades tomten till 150 d smt och gården så ringa som 80 d smt. I Bengt Lådemakares änkas gård bodde 1717 utom fattiga dottern Brita Komming *uppsättaren Sven Ohlsson* och hans hustru *Ingeborg Gustafsdotter* och *hautboisten Daniel Bruce* med sin hustru *Britta Catarina*.

Brita Komming gifte sig med

fältväbeln Cornelius Björnrahm

som hade övertagit gården 1720. Enligt rullan för artillerikompaniet i Göteborg 1725 var lärefyrverkaren Cornelius Björnrahm då 31 år och 10 månader och var alltså född omkring 1693. Han var då kommenderad till Bohus.

I september 1736 trädde *saltmätaren Pehr Andersson* med sin ograverade fasta egendom i reell borgen för fältväbeln Cornelius för det arv som denne skulle få lyfta efter *farmodern* "Håkas

Börta” och sin egen moder *Helena Lund* i penningar och lösören. Magistraten hade behärt caution för lyftandet av arvet efter Helena Lund ”om hon någonsin skulle Återkomma” (EIIb:14, 22.9.1736).

Sommaren 1738 begärde Cornelius Björnrahm att av sin svåger *perukmakaren och frimästaren Olof Helsing* få återfå sin son, som hade varit i lära hos Helsing i fem år och åtta månader. Nu skulle sonen få komma till åldermannen Lund. Olof Helsing skrev (EIIb:18, 11.7.1738), att gossen hade varit hos honom i nio år om inte mer men att han icke hade varit till någon nytta för perukmakaren, som efter sin fattiga förmåga klätt och fött honom och hållit honom i skola de första åren. Olof Helsing hade sagt till fadern, att om han lät pojken stanna fram emot Mikaeli, så skulle han ge honom kläder, både ullen och linnet, varav pojken kunde bli något så när hulpen ”ty jag frågade fadern, om han icke skämdes att komma med en naken pojke bort till folck, men eftersom han praktiserade pojken ur huset mig och min hustru owitterligit den 28 maj, så må han hava sin son och göra av honom, vad han kan. ”Redan tidigare hade Cornelius Björnrahm tagit hem pojken nära ett halvt år.

Om det är denne son eller någon annan av Björnrahms söner, som förekommer i Vänersborgs dombok den 6.11.1741 är okänt. Det berättas där, att en ung gosse hade fasttagits för sitt oväsende förleden onsdag om aftonen. Han visade ett den 8 september samma år utfärdat pass, som hade uppvisats i Nyköping, Örebro och Mariestads landskansli. Han var född i Göteborg och son till fyrverkaren Cornelius Björnrahm, som var bosatt på Kronhusgatan. Farfadern var död och hette *Olof Liedberg*. Rätten frågade hur det kom sig att fadern hade ett annat namn än farfadern. Pojken svarade, att fadern hade fått sitt namn i rullorna. Pojken hade i Vänersborg tagit en nattmössa från landshövdingens dräng, som han sålde ”på ett ställe neder vid sjön”.

Cornelius Björnrahm stannade icke länge i gården som ägare. I tomtöreslängden 1725 antecknas i stället

drängen Olof Andersson för halva gården

och

Sven Olofsson uppsättare (se ovan 1717) för den andra halvan. Denne kallas 1730 Sven Olofsson järndragare. Hans änka äger gården 1735 till åtminstone 1737. Den 18.7.1737 meddelades det, att Anders Pihl, Anders Helgesson och Peter Lind hade besiktigat borgaren Sven Olofssons arvingars gård på Kronhusgatan och värderat den till 200 d smt (EIIb:15).

1745 ägdes gården av *ostindiefararen Jacob Ryttings* änka och 1750 av

ostindiefararen Börge Utfall, som kvarstår som ägare ännu 1770, I tomtöreslängden 1755 antecknas också *skräddaren Sven Carlbom* (gift *Catarina Andersdotter*, syster till *kvarntullsaren-datorn Christoffer Fredrik Fuhrmans hustru Elin Andersdotter*). *Dorothea Utfall* begärde 27.6.1766 hjälp för liden skada vid eldsvådan på Kronhusgatan vid vallen den 9.2.1766. Bl.a. måste hon ersätta sju fönsterrutor i köket in åt gården och borttaga orenlighet, som fallit på den Utfallska gården från hovsmeden Björkmans nedrivna hus (EIIb:116).

Nästa år yttrade sig Dorothea Utfall med anledning av att supercargören Anders Goheen hade ansökt om att få inteckning i hennes mans kofferdikaptenen Börge Utfalls på Kronhusgatan belägna fastighet. Hennes man befann sig till sjöss och hon visste inte var han var (EIIb:122, 8.8.1767).

Den 30.5.1770 erhöill *Dorothea Lidbom* skiljobrev från sin för fyra och ett halvt år sedan avvikne man ostindiske högbåtsmannen och skepparen i Kungälv Börge Utfall. Vid avvitrningen den 2.3.1771 befann sig makarnas son *Nikolaus Utfall* på nionde året. Dorothea Lidbom gifte därefter om sig med

kämnären Daniel Sirenus

som står skriven för gården 1775. Den 27.6.1777 beviljades inteckning till Kungl. Maj:ts säkerhet i kämnären Daniel Sirenus vid Kronhusgatan belägna fastighet, som var försäkrad för 166 rdr 36 skill specie. Daniel Sirenus pantsatte 1.4.1778 till assessor Matthias Gottlieb Schultzen sin gård på Kronhusgatan för samma belopp.

När Daniel Sirenus i december 1762 (EIIb:103, 17.12.1762) sökte en ledig rådmans tjänst efter *rådman Eneroth* anförde han som sin merit, att han tillbringat 13 år i stadens tjänst, dels som kanslist men mesta tiden som notarie. Han avled 2.11.1784 (bou 26.1.1785). Äktenskapsförord av den 8.5.1771 hade upprättats före äktenskapet med Dorothea Lidbom. Makarnas gemensamme son var *Sigfried Sirenus* på elfte året vid faderns död.

Efter Daniel Sirenus död gjorde Dorothea Liedbom konkurs den 1.1.1785. Hon ägde då hus på Kronhusgatan mellan hovslagare Björkmans änka i väster och högkaren Hallberg i öster värderat till 3 400 d smt eller 566 rdr 32 skill specie.

Gården skrives visserligen 1785 på sonen i första äktenskapet ”ostindiska jungmannen” *Nils Ud-vall* (Utfall) men 1786–87 på kämnären Daniel Sireniis utfattiga änka. 1790 äger hon halva gården medan *byggmästare Rexius* äger den andra halvan. Ännu 1800 ägde Sireniis änka sin halva gård, nu som ödetomt medan Rexiis arvingar ägde den andra halvan.

1807 ingår tomten i ett block av ödetomter 8.54–56, ägda av *murmästaren Otto Gammelin*. Han uppbygger denna tomt 15.10.1810.